

**TIJORAT BANKLARINING MOLYAVIY BARQARORLIGINI
MUSTAHKAMLASHDA KORPORATIV BOSHQARUV O'RNI**

Tolixo'jayev Abdurahmonxo'ja Zokirxo'ja o'g'li

“HAYOT BANK”, mutahassis.

Annotatsiya: Ushbu tezisda tijorat banklarining moliyaviy barqarorligini ta'minlashda korporativ boshqaruvning ahamiyati, uning asosiy tamoyillari va samaradorlik ko'rsatkichlariga ta'siri yoritilgan. Xalqaro tajriba va milliy bank tizimida korporativ boshqaruvni joriy etish jarayoni tahlil qilinadi hamda banklarning barqaror rivojlanishida manfaatdor tomonlar o'rtasida ochiqlik, hisobdorlik va strategik boshqaruvning roli asoslanadi. Tadqiqot natijalari banklarda risklarni boshqarish, aktivlar sifati va likvidlikni ta'minlashda korporativ boshqaruv tizimining muhim omil ekanligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: tijorat banklari, korporativ boshqaruv, moliyaviy barqarorlik, risklarni boshqarish, strategik rejalashtirish, aktivlar sifati.

KIRISH.

Jahon moliya bozorlarida kechayotgan keskin raqobat, iqtisodiy o'zgaruvchanlik va raqamli transformatsiya sharoitida tijorat banklarining moliyaviy barqarorligini ta'minlash muhim masalalardan biridir. Bank tizimi barqarorligiga erishishda korporativ boshqaruv tamoyillarining to'g'ri joriy etilishi va samarali ishlashi muhim rol o'ynaydi. O'zbekiston bank tizimida so'nggi yillarda banklarni transformatsiya qilish, xususiy sektor ulushini oshirish va korporativ boshqaruvning xalqaro standartlarini implementatsiya qilish bo'yicha keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda.

Korporativ boshqaruvning asosiy maqsadi — bank faoliyati ustidan samarali nazorat, manfaatdor tomonlar o'rtasida muvozanat, strategik boshqaruvni kuchaytirish va risklarni minimallashtirishdir. Bu jarayonda Kuzatuv kengashi, bank boshqaruvi, ichki audit, komplayens nazorati hamda risk-menejment tizimi muhim bo'g'in sifatida namoyon bo'ladi. Moliyaviy barqarorlikni ta'minlash esa bankning

aktivlar sifati, likvidlik darajasi, kapital yetarliligi va rentabelligi kabi ko'rsatkichlar bilan chambarchas bog'liq.

Ushbu tezisda tijorat banklarida korporativ boshqaruvning asosiy tamoyillari va ularning moliyaviy barqarorlikka ta'siri ilmiy jihatdan tahlil qilinadi.

Asosiy qism.

- Tijorat banklarida korporativ boshqaruvning asosiy tamoyillari: ochiqlik, hisobdorlik, mas'uliyat, adolatlilik.
- Kengashlar faoliyati: Kuzatuv kengashi, audit qo'mitasi va risk qo'mitasining vazifalari.
- Korporativ boshqaruvning moliyaviy barqarorlikka ta'sir mexanizmlari:
 - aktivlar sifatini yaxshilash;
 - kredit risklarini kamaytirish;
 - likvidlikni boshqarishni optimallashtirish;
 - strategik qarorlar sifatini oshirish.
- Xalqaro reyting agentliklari (Moody's, S&P, Fitch) metodologiyasida korporativ boshqaruvning bank reytinglariga ta'siri.
- O'zbekiston tijorat banklarida korporativ boshqaruvni takomillashtirish bo'yicha hozirgi islohotlarning samarasi.

XULOSA

Tadqiqot natijalariga ko'ra, korporativ boshqaruv tijorat banklarining moliyaviy barqarorligini mustahkamlashda hal qiluvchi omil hisoblanadi. Samarali boshqaruv tizimi mavjud bo'lgan banklarda risklarni boshqarish jarayonlari puxta tashkil etilgan, manfaatdor tomonlar bilan o'zaro ishonch mustahkam, qarorlar esa shaffof va uzoq muddatli rivojlanishga yo'naltirilgan bo'ladi. O'zbekiston bank tizimida so'nggi yillarda amalga oshirilayotgan islohotlar korporativ boshqaruvni xalqaro standartlar darajasiga ko'tarishga xizmat qilmoqda. Bu esa banklarning bozordagi barqarorligi, raqobatbardoshligi va investorlar uchun jozibadorligini oshiradi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI.

1. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. "Banklarda korporativ boshqaruv kodeksi".
2. Basel Committee on Banking Supervision. *Corporate governance principles for banks*. 2015.
3. OECD. *Principles of Corporate Governance*. 2016.
4. Мирзаев, Б. "Tijorat banklarida risklarni boshqarishning zamonaviy yondashuvlari". – Toshkent, 2021.
5. Xўjayev, A. "Bank tizimida korporativ boshqaruvni takomillashtirish masalalari". – Ilmiy jurnal, 2022.